

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt Primvm. Tota hominis vita tentatio, & militia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

PALÆSTRA CHRISTIANA.

PARS PRIMÆ

D'E

TENTATIONVM NATVRA.

CAPVT PRIMVM.

Tota hominis vita tentatio & militia.

Job c. 7. v. 1.
Vitam ho-
minis esse
militiam
probat:
Primò.

Vs. ævs princeps Job de omni
humanâ vitâ pronuntians: Militia
est, inquit, vita hominis super terram.

1. Dum homo hanc vitam vi-
vit, militem agit; non domi, nec
in pace, sed foris & militiæ versa-
tur; tenenda ei statio quam Im-
perator assignaverit, quantumvis
illa labori ac discrimini sit obnoxia; vigilandum, excu-
biæ agenda; amplectenda vitæ conditio quam dederit
Deus.

Secundò.

2. Summa hinc parendi necessitas est. Obediendum
non Imperatori tantum, sed duci, tribuno, centurioni,
aliis. Divinum imperium quantumvis durum, nunquam
detrectandum; divinæ voluntati obsequendum, etsi ea
cædat & verberet acerbissimè.

Juven. sat. 8.
vers. 247.

Nodosam post hæc si frangat vertice vitæ
non obloquendum duci, non centurionibus, non re-
sistendum divinæ iræ, non ejus ministris.

Tertiò.

3. Univerſa militiæ ratio miseriarum plena; humana
vita difficultatibus, periculis, ærumnis, tentationibus
refertissima: ubi vis terrarum atque gentium triste ali-
quid aut sævum occurrit, quod vel corpus vel animum
percellat. *Creaturæ factæ sunt in tentationem animabus ho-*
minum. & in miscipulam pedibus insipientium.

Sap. cap. 14.
vers. 11.

Quartò.

4. Militia explorat militum robur, vires, animum,
tolerantiam, fortitudinem, constantiam, quid quisque
vel pati possit, vel aggredi ausit: Humana vita experi-
mentum sumit de quovis homine, quàm ille tolerans,
quàm fortis & constans sit, quid agere, quid sustinere
Dei causâ valeat. Militia est hominis vita, tentatio me-
ra, & pæne continua.

Job c. 5. v. 7.

Eliphaz Themanites unus aliquis ex amicis Jobi di-
xerat: *Homo nascitur ad laborem.* Huic Jobus: Dixisti, ait,
mi Eliphaz hominem nasci ad laborem. Hoc ipsum
ego lubens confiteor, & unâ tecum affirmo, hominum
vitam instituto militari quàm simillimam, in quâ labo-
ris plurimum, & in quâ dura omnia sint toleranda. *Mili-*
tia est vita hominis super terram, in quâ laboriosa & per-
molesta plurima.

Idem cap. 7.
vers. 1.

Cic. lib. 2.

Tusc. 99.

med. ferè,

mihip. 183.

† Serra, cor-

bis, rursum,

securis, lorii,

falx, catena,

olla, veru,

*† Nam scutum, gladium, galeam, * in onere nostri milites non*

si que alia

ad victum.

** Hastæ, m,*

loricam.

Et quanti, obsecro, laboris est vel solum militaris in-
cessus sub tantis oneribus? Quod affirmans Tullius:
Deinde qui labor, inquit, quantumvis agminis, ferre plus dimidiati
mensis cibaria, ferre si quid ad usum † velint, ferre vallum
† Nam scutum, gladium, galeam, * in onere nostri milites non
plus numerant, quàm humeros, lacertos, manus; arma enim
membra milites esse dicunt. Labores alios vetus Poëta
enumerat.

*Sæpe ferēs imbrem caelesti nube solutam,
Frigidus in nudâ sæpe jacebis humo.
Nox & hiems, longæq; via, sæviq; labores
Et terror castris, & dolor omnis inest.*

*Ovid. lib. 2.
41. an.*

Militia, est vita hominis. Septuaginta interpretes: Ten-
tatio, ajunt, est vita hominis labore, luctu, pavore, lacrymis,
dolore plenissima: ubique plurima mortis imago. Hoc Jobus
abundè satis expertus: *Terrorēs Domini, ait, militat contra*

me. Cunctis diebus quibus nunc milito, exspecto donec veniat
immuratio mea. Job usquequaque tentatissimus, sed in
omni tamen temptatione fuit firmissimus. Est enim ten-
tatio, si etymologiam spectemus, Examen ad proban-
dam rei firmitatem adhibitum. Hinc familiares illæ vo-
ces: Tentemus hominem, & pungamus aliquantulum
& appareat quid sit: eo vitii aut virtutis lateat. Et hostis
& amicus tentat, sed animo diverso. Adversarius armat
hominis pectus tentat, num rimulam inveniat, quâ gla-
dius aut contris penetraret ac vulneret; amicus eundem
ferreum thoracem experit, & dicitur eum telum illius
excipiat, an tutum à vulnere præmuniat. Ita Deus ten-
tat, & diabolus, sed modo ac fine diversissimo.

De Tentationibus differere animus est. Thema di-
cendi ac scribendi multò utilissimum, imò & necessa-
rium. Et quem ea res non tangit? Quis tentationum
omnium expertus? Quidam principio, sine alii vehemen-
tius tentantur. Sunt qui per omnem vitam tentationum
ventis gravissimè concutiuntur, prout æterna Sapientia
& æquitas ad aurî libellam hæc omnia habet exactissi-
mè appensa. Sed ante omnia nocendus est nobis ex
Orco tentator vaserrimus, mille stropharum artifex.
Magnæ virtutis, maximæ mercedis est tentationes hu-
jus impostoris nosse eludere.

Dicendi ordinem porro hunc servabimus. Primò
Tentationum naturam aperiemus. Deinde Tentatoris
genium sub oculos ponemus. Tertiò resistendi modum
suggeremus. Militia & Tentatio est vita hominis. Hoc
ipsum jam explicabimus.

§. I.

Triplex potissimum hostis cervicibus nostris im-
minet assidue, *Mundus, Caro, Diabolus.* In triplicem
hunc hostem Bernardus velut digitum intendens: *Sem-*
per enim, inquit, spiritus Carnis mollis spiritus mundi vana,
spiritus malitia semper amara loquitur. Quoties ergo importu-
ne (ur assolet) carnalis cogitatio mentem pulsat: verbi gratia,
de potu, de cibo, de somno, cæterisque, similibus ad carnis cu-
ram pertinentibus cogitantes, humo no quodam inardescimus
desiderio: certum sit nobis spiritum carnis esse qui loquitur: &
tanquam adversarium repellamus eum, dicentes: *Vade retro*
Satana, quoniam non sapias ea quæ Dei sunt: sed magis
Sapientia tua inimica est Deo. Cum autem non de illecebris
carnis, sed de ambitione sæculi, de jactantiâ & arrogantia, ca-
terisque

cariss, similibus cogitatio una versatur in cordibus nostris. Spiritus mundi est qui loquitur, longè perniciosior hostis, & majori sollicitudine repellendus. Interdum verò satellitibus istis terga vertentibus, princeps ipse habens iram magnam tanquam leonem insurgit adversus nos, cum videlicet non ad voluptatem carnis aut seculi vanitatem, sed ad iram, ad impatientiam, ad invidiam, ad amaritudinem animi provocamur: importunè ingerendo si quid minus amicaliter minusve discretè factum videtur aut dictum: si qua denique aut in signo aut in opere quolibet data videtur indignationis occasio, materia suspitionis. Hinc ergo cogitationi non aliter quam ipsi diabolo resistendum est: nec aliter ab eà quam ab ipsa perditione cavendum.

Cum igitur à Mundo, Carne, Diabolo tam variè & pæne assidue impugnemur, Jobus rectissime dixit: Tentatio est vita hominis. Aut quod Grecis vocibus effertur: Tentatorium est vita hominis. Solent chimæci, qui flores & herbas igni eliquant, officinam suam, Laboratorium appellare. Hic carbones, hic diversi generis vitæ, hic prunæ, hic clibanus, hic aqua in clibanis exsudatæ, hic demum est quicquid ad illam florum & herbarum expressionem spectat: pari modo quicquid ad tentandum pertinet, in hac vitâ obivium est. Tentationibus plena omnia; nusquam non bellum; prælia & opiniones prælorum in regnis pæne omnibus. Non Asia tantum & Africa, sed & Europa tot jam annorum spatio bellis intestinis miserimè laborat. Militia est vita hominis. Verum de quânam hic Jobus militiâ loquitur? An de Asiaticâ, num Europæâ, an Africanâ? De harum nullâ, sed de illo interiore bello quod adversus Cacodæmones gerendum, differit. Cur igitur hoc non expressit & scripsit, Militia est vita hominis contra dæmones? Non optis hoc discernit: res ipsa loquitur. Illa alia bella huic colata umbræ sunt; Interioribus prælis de vitâ decernitur, eaque immortalis.

Conflictus exercituum picti & veri summè differunt. Pingit nonnunquam excellentior aliquis Apelles iconios duces, congressus amatorum, cruentas pugnas eâ penicilli anis, ut sic dicitur, prælo putet interesse: hic ignes, & volantes globi, hic hominum & equorum cursus, luctæ, lapsus, vulnera, mortes; hi cadunt, illi jacent, isti ab equis calcantur, hi expirant; omnia penicilli artificio sic animata, ut spectatorem pæne terreat; sed animus errorum suum corrigens ponit pavorem & ipse sibi ait: Hæc picta sunt vulnera, picta Mors; tormenta bellica, micantes gladii, plumbeæ glandes, arma universa sunt picta, pictum prælium; nil formidemus. Talia profus sunt bella omnia, bella picta, si conferantur cum eo quod adversus Cacodæmonem movemus, idque ex istis causis. Inter hostiles duas acies magna plerumque æqualitas est; miles militi opponitur, vir contra virum pugnat & plerumque pari amaturâ; alter alterum cernit, uterque rem ferro gerit, colato pede congregiuntur, utrimque res capitis est. A interioris belli longè diversissima ratio; Nos omnium oculis expositissimi nullum hostium nostrorum cernimus; cum dimicatione capitis pugnamus: at hostes nostri non habent, quod perdant, nisi hoc unum, non vincere. 2. Nimis impates sunt qui manus conferunt, quod

Paulus affirmans: Non est vobis, inquit, colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum. Cum eis luctandum est, qui naturâ angeli, nequitia diaboli, jam plurimum usu milites sunt experientissimi. Saul olim Davidi contra Goliathum pugnaturo dixerat: Non vales resistere Philisthæo isti, nec pugnare adversus eum, quia puer es, hic autem vir bellator est ab adolescentiâ suâ. Idem hic dicendum: Nos pumiliones sumus & pueri bellis inexperti & insueti, at illi milites sunt exercitatissimi, gigantes, Samsones, qui Antonios, Hilariones, Macarios invadere, qui Paulum Apostolum, qui Christum ipsum Dei filium audent aggredi. Jam enim sex millibus pæne annorum

A hanc militiam exercent, omnia nôrunt stratagemata, consilia imperatoria percillant, tot victorias adepti fortissimum quemque subegerunt. 3. Numerus hostium nostrorum tantus, ut Theologorum aliqui dicant, unicuique hominem à centum diabolis oppugnari. O bone Jesu, diabolorum unicus, oppugnandos centum homines lat virium & animorum habet, quid igitur decuria Cacodæmonum, quid non poterit centuria, si hominem undequaque imbecillimum, eumque unicuique impugnet? 4. Hostium nostrorum machinæ, tela, catapultæ, arma omnia perinde ut ipsi hostes eludunt oculos, spicula in nos evolantia obtutum omnem fallunt: in conflictu spectabili cum alienum in nos gladium stringi cernimus, nostrum & ipsi stringimus; at in illo cum diabolis congressu sæpe prius vincimur, quam pugnare nos sciamus. Non repugnat qui oppugnari se ignorat: pulsus vitatus Sarana nil habet fragoris, silentio perit. Omne quidem peccatum est voluntarium, sæpe tamen incogitantes & inconsiderati peccamus. Est qui fortè fortuna non custoditum cernat anulum, nec illud religiosè cogitet: Non furtum facies. Mors igitur illum sibi subducit & sacco condit. Hoc quidem est voluntarium, sed inconsideratum; re melius examinata dolet & restitutum vellet anulum. Ita compluribus incautis excidunt mendacia. Ita sæpe victoriam perdimus, priusquam pugnam subeamus. 5. Vulnera hic sæpissime sunt letalia; atque quod longè pessimum, non raro sauciamur & non dolemus, mortiferam plagam accipimus, & ridemus. Talis reverà ille saucius: peccavi, ait, & quid mihi accidit tristes? En iste joco moritur, caelum perdit, nec jacturam sentit. Si lasum se sciret, ad chirurgum properaret, si damnum sentiret, de eo faciendum cogitaret. 6. In exterioribus bellis locus subinde tam commodus & opportunus est, ut ab hoste securitatem promittat; sunt Libes, Castra, Arces munitissimæ, quæ hostiles insidias omnes facillè propulserunt. Non ubique locorum in acie stamus, extra teli jactum sæpissime agimus. At verò nullus usquam à diaboli tentatione securus Nullus est locus: Non in templo, non ad sacram Aram, non ad ipsam Christi mensam; multò minus in foro, viâ, domo. A Satana insidiis tam parum tutus est Monachus in Odeo, Sacerdos in Altari, Anachoreta in Antro, quam tuta non fuit Eva in paradiso. Hi hostes subito à sexcentis milliaribus, trans mare, ex orbe novo advolant. Tam quietus, tam defertus, tam secretus, tam munitus, tam facer locus nullus est, qui suis latebris securum quemquam præster à diaboli tentamentis. Quod Gregorius asserens: Quia, inquit, in hac vitâ adhuc homo positus in cuiuslibet ordinis loco, in cuiuslibet secreti recessu vivere sine tentatione nullatenus potest; plerumque in eo, quod ad requiem constructur, major dolor tentationis invenitur. 7. Uti neminem Locum, ita nec Tempus ullum ab insultu diaboli defendit. Dixerat quidem Ecclesiastes: Tempus belli, & tempus pacis. Neque enim semper pugnae fervent & prælia. Sunt quandoque induciæ, sunt aliæ armorum feriæ: hiems è castris æstivis in hiberna trahit, ubi plus otii & quietis permittitur. At verò stygius tentator nec festas, nec ulla servat inducias: mediis præcibus obturbat, diebus & sacratissimis infestat, & quidè magis quam aliis, (uti Rex Antiochus Judæos Sabbato) nullo unquam tempore ab Acheronticæ Majus bellæ incursum tuti agimus, diu nocturnum excubandum, & pugnam dum. Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

B sæpe tamen incogitantes & inconsiderati peccamus. Est qui fortè fortuna non custoditum cernat anulum, nec illud religiosè cogitet: Non furtum facies. Mors igitur illum sibi subducit & sacco condit. Hoc quidem est voluntarium, sed inconsideratum; re melius examinata dolet & restitutum vellet anulum. Ita compluribus incautis excidunt mendacia. Ita sæpe victoriam perdimus, priusquam pugnam subeamus. 5. Vulnera hic sæpissime sunt letalia; atque quod longè pessimum, non raro sauciamur & non dolemus, mortiferam plagam accipimus, & ridemus. Talis reverà ille saucius: peccavi, ait, & quid mihi accidit tristes? En iste joco moritur, caelum perdit, nec jacturam sentit. Si lasum se sciret, ad chirurgum properaret, si damnum sentiret, de eo faciendum cogitaret. 6. In exterioribus bellis locus subinde tam commodus & opportunus est, ut ab hoste securitatem promittat; sunt Libes, Castra, Arces munitissimæ, quæ hostiles insidias omnes facillè propulserunt. Non ubique locorum in acie stamus, extra teli jactum sæpissime agimus. At verò nullus usquam à diaboli tentatione securus Nullus est locus: Non in templo, non ad sacram Aram, non ad ipsam Christi mensam; multò minus in foro, viâ, domo. A Satana insidiis tam parum tutus est Monachus in Odeo, Sacerdos in Altari, Anachoreta in Antro, quam tuta non fuit Eva in paradiso. Hi hostes subito à sexcentis milliaribus, trans mare, ex orbe novo advolant. Tam quietus, tam defertus, tam secretus, tam munitus, tam facer locus nullus est, qui suis latebris securum quemquam præster à diaboli tentamentis. Quod Gregorius asserens: Quia, inquit, in hac vitâ adhuc homo positus in cuiuslibet ordinis loco, in cuiuslibet secreti recessu vivere sine tentatione nullatenus potest; plerumque in eo, quod ad requiem constructur, major dolor tentationis invenitur. 7. Uti neminem Locum, ita nec Tempus ullum ab insultu diaboli defendit. Dixerat quidem Ecclesiastes: Tempus belli, & tempus pacis. Neque enim semper pugnae fervent & prælia. Sunt quandoque induciæ, sunt aliæ armorum feriæ: hiems è castris æstivis in hiberna trahit, ubi plus otii & quietis permittitur. At verò stygius tentator nec festas, nec ulla servat inducias: mediis præcibus obturbat, diebus & sacratissimis infestat, & quidè magis quam aliis, (uti Rex Antiochus Judæos Sabbato) nullo unquam tempore ab Acheronticæ Majus bellæ incursum tuti agimus, diu nocturnum excubandum, & pugnam dum. Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

C At verò nullus usquam à diaboli tentatione securus Nullus est locus: Non in templo, non ad sacram Aram, non ad ipsam Christi mensam; multò minus in foro, viâ, domo. A Satana insidiis tam parum tutus est Monachus in Odeo, Sacerdos in Altari, Anachoreta in Antro, quam tuta non fuit Eva in paradiso. Hi hostes subito à sexcentis milliaribus, trans mare, ex orbe novo advolant. Tam quietus, tam defertus, tam secretus, tam munitus, tam facer locus nullus est, qui suis latebris securum quemquam præster à diaboli tentamentis. Quod Gregorius asserens: Quia, inquit, in hac vitâ adhuc homo positus in cuiuslibet ordinis loco, in cuiuslibet secreti recessu vivere sine tentatione nullatenus potest; plerumque in eo, quod ad requiem constructur, major dolor tentationis invenitur. 7. Uti neminem Locum, ita nec Tempus ullum ab insultu diaboli defendit. Dixerat quidem Ecclesiastes: Tempus belli, & tempus pacis. Neque enim semper pugnae fervent & prælia. Sunt quandoque induciæ, sunt aliæ armorum feriæ: hiems è castris æstivis in hiberna trahit, ubi plus otii & quietis permittitur. At verò stygius tentator nec festas, nec ulla servat inducias: mediis præcibus obturbat, diebus & sacratissimis infestat, & quidè magis quam aliis, (uti Rex Antiochus Judæos Sabbato) nullo unquam tempore ab Acheronticæ Majus bellæ incursum tuti agimus, diu nocturnum excubandum, & pugnam dum. Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

D feræ: hiems è castris æstivis in hiberna trahit, ubi plus otii & quietis permittitur. At verò stygius tentator nec festas, nec ulla servat inducias: mediis præcibus obturbat, diebus & sacratissimis infestat, & quidè magis quam aliis, (uti Rex Antiochus Judæos Sabbato) nullo unquam tempore ab Acheronticæ Majus bellæ incursum tuti agimus, diu nocturnum excubandum, & pugnam dum. Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

5. II. Idcirco

Quarta: In conflictu spectabili cum alienum in nos gladium stringi cernimus, nostrum & ipsi stringimus; at in illo cum diabolis congressu sæpe prius vincimur, quam pugnare nos sciamus. Non repugnat qui oppugnari se ignorat: pulsus vitatus Sarana nil habet fragoris, silentio perit. Omne quidem peccatum est voluntarium, sæpe tamen incogitantes & inconsiderati peccamus. Est qui fortè fortuna non custoditum cernat anulum, nec illud religiosè cogitet: Non furtum facies. Mors igitur illum sibi subducit & sacco condit. Hoc quidem est voluntarium, sed inconsideratum; re melius examinata dolet & restitutum vellet anulum. Ita compluribus incautis excidunt mendacia. Ita sæpe victoriam perdimus, priusquam pugnam subeamus. 5. Vulnera hic sæpissime sunt letalia; atque quod longè pessimum, non raro sauciamur & non dolemus, mortiferam plagam accipimus, & ridemus. Talis reverà ille saucius: peccavi, ait, & quid mihi accidit tristes? En iste joco moritur, caelum perdit, nec jacturam sentit. Si lasum se sciret, ad chirurgum properaret, si damnum sentiret, de eo faciendum cogitaret. 6. In exterioribus bellis locus subinde tam commodus & opportunus est, ut ab hoste securitatem promittat; sunt Libes, Castra, Arces munitissimæ, quæ hostiles insidias omnes facillè propulserunt. Non ubique locorum in acie stamus, extra teli jactum sæpissime agimus. At verò nullus usquam à diaboli tentatione securus Nullus est locus: Non in templo, non ad sacram Aram, non ad ipsam Christi mensam; multò minus in foro, viâ, domo. A Satana insidiis tam parum tutus est Monachus in Odeo, Sacerdos in Altari, Anachoreta in Antro, quam tuta non fuit Eva in paradiso. Hi hostes subito à sexcentis milliaribus, trans mare, ex orbe novo advolant. Tam quietus, tam defertus, tam secretus, tam munitus, tam facer locus nullus est, qui suis latebris securum quemquam præster à diaboli tentamentis. Quod Gregorius asserens: Quia, inquit, in hac vitâ adhuc homo positus in cuiuslibet ordinis loco, in cuiuslibet secreti recessu vivere sine tentatione nullatenus potest; plerumque in eo, quod ad requiem constructur, major dolor tentationis invenitur. 7. Uti neminem Locum, ita nec Tempus ullum ab insultu diaboli defendit. Dixerat quidem Ecclesiastes: Tempus belli, & tempus pacis. Neque enim semper pugnae fervent & prælia. Sunt quandoque induciæ, sunt aliæ armorum feriæ: hiems è castris æstivis in hiberna trahit, ubi plus otii & quietis permittitur. At verò stygius tentator nec festas, nec ulla servat inducias: mediis præcibus obturbat, diebus & sacratissimis infestat, & quidè magis quam aliis, (uti Rex Antiochus Judæos Sabbato) nullo unquam tempore ab Acheronticæ Majus bellæ incursum tuti agimus, diu nocturnum excubandum, & pugnam dum. Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

Quinta: Sæpissime sunt letalia; atque quod longè pessimum, non raro sauciamur & non dolemus, mortiferam plagam accipimus, & ridemus. Talis reverà ille saucius: peccavi, ait, & quid mihi accidit tristes? En iste joco moritur, caelum perdit, nec jacturam sentit. Si lasum se sciret, ad chirurgum properaret, si damnum sentiret, de eo faciendum cogitaret. 6. In exterioribus bellis locus subinde tam commodus & opportunus est, ut ab hoste securitatem promittat; sunt Libes, Castra, Arces munitissimæ, quæ hostiles insidias omnes facillè propulserunt. Non ubique locorum in acie stamus, extra teli jactum sæpissime agimus. At verò nullus usquam à diaboli tentatione securus Nullus est locus: Non in templo, non ad sacram Aram, non ad ipsam Christi mensam; multò minus in foro, viâ, domo. A Satana insidiis tam parum tutus est Monachus in Odeo, Sacerdos in Altari, Anachoreta in Antro, quam tuta non fuit Eva in paradiso. Hi hostes subito à sexcentis milliaribus, trans mare, ex orbe novo advolant. Tam quietus, tam defertus, tam secretus, tam munitus, tam facer locus nullus est, qui suis latebris securum quemquam præster à diaboli tentamentis. Quod Gregorius asserens: Quia, inquit, in hac vitâ adhuc homo positus in cuiuslibet ordinis loco, in cuiuslibet secreti recessu vivere sine tentatione nullatenus potest; plerumque in eo, quod ad requiem constructur, major dolor tentationis invenitur. 7. Uti neminem Locum, ita nec Tempus ullum ab insultu diaboli defendit. Dixerat quidem Ecclesiastes: Tempus belli, & tempus pacis. Neque enim semper pugnae fervent & prælia. Sunt quandoque induciæ, sunt aliæ armorum feriæ: hiems è castris æstivis in hiberna trahit, ubi plus otii & quietis permittitur. At verò stygius tentator nec festas, nec ulla servat inducias: mediis præcibus obturbat, diebus & sacratissimis infestat, & quidè magis quam aliis, (uti Rex Antiochus Judæos Sabbato) nullo unquam tempore ab Acheronticæ Majus bellæ incursum tuti agimus, diu nocturnum excubandum, & pugnam dum. Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

Septima: Nullum tempus à diabolorum insultu defendit. Dixerat quidem Ecclesiastes: Tempus belli, & tempus pacis. Neque enim semper pugnae fervent & prælia. Sunt quandoque induciæ, sunt aliæ armorum feriæ: hiems è castris æstivis in hiberna trahit, ubi plus otii & quietis permittitur. At verò stygius tentator nec festas, nec ulla servat inducias: mediis præcibus obturbat, diebus & sacratissimis infestat, & quidè magis quam aliis, (uti Rex Antiochus Judæos Sabbato) nullo unquam tempore ab Acheronticæ Majus bellæ incursum tuti agimus, diu nocturnum excubandum, & pugnam dum. Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

Decima: Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

Undecima: Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

Decem: Militia est vita hominis. Non dixit Jobus: In vitâ hominis militandum, sed ipsa tota est militia & tentatio. Arma nunquam nec momento quidem ponenda sunt. Assidui sunt illi clamores Dalila: Philistim super te Samson. Cacodæmones super te, ô homo. Neque velitationes tantum, aut decursiones ludicræ, sed pugnae sunt decretoriæ, inter necini congressus; de vitâ agitur & quidem æternâ.

Vertical text in the left margin, likely a library or archival stamp, partially legible as 'UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN'.

I Deirco Petrus contentissime vociferatur & monet: *Sobrii estote, & vigilate, quia adversarius vester diabolus tanquam Leo rugiens excutit quarens quem devoret, cui resistite fortes in fide.* Sobrietatis, vigilantia, Castitatis, Sapientia, Sanctitatis mater est, gula & crapula Somnolentia, Libidinis, Oscitantia, Insuperbia, aliorumque vitiorum fecunda mater. *Timotheo Paulus: Tu vero, inquit, vigila. Sardenis Episcopo Christus: Esto vigilans & confirma cetera.* Eam ob causam Cyrillus: *Opus est, inquit, sobria mente, & vigilantibus oculis, ut zizania vitemus pro tritico, pro ove lupum, pro Angelo bono diabolum.* Hic semper vigilet in omnem nocendi occasionem intensissimus. Ergo vigiles cum vigili luctemur. Hic Argi simus; milis oculis in hunc unum hostem est vigilandum.

Hieron. to. 1. epist. 1. ad Heliodorum ante med.

Ad vigilias quoque excitans Hieronymus: *Ergas frater, inquit, erras, si putas nunquam Christianum persecutionem pati. Tunc maxime oppugnaris, cum te oppugnari nescis. Adversarius vester insidiatur in occulto, sicut leo in spelunca suam insidiatur ut rapiat pauperem: & tu frondosa arboris tectus umbraculo, molles somnos, futurus preda, carpis. Inde me persequitur luxuria, inde avaritia conatur irrumperere, inde venter meus vult mihi Deus esse pro Christo: compellit libido, ut habitantem in me spiritum sanctum fugem, ut templum eius violenter: persequitur, inquam, me hostis, cui nomina mille, mille nocendi artes: & ego infelix victorem me putabo, dum capior.* Uti vero sollicitus est Deus, ut nos foveat & servet, ita sollicitus est diabolus, ut nos perdat & maect.

Cur diabolus dicitur devorare. Iob c. 7. v. 1.

Cur diabolus dicitur devorare. Iob c. 7. v. 1.

Nec comedere tantum sed devorare pradam cupit. Qui asinum vituli arum comedunt, ossa relinquunt; diabolus devorat: nam homini, quem tentando vicit, Deum, Dei gratiam, eamque gaudia rapit, glaudit & consumit omnia. *Militia est vita hominis, tentatio jugis, vigilantiæ & certandi. Nemo minus a tentationibus. Cum Petro Chryologo proclamare licet: Communis cursus est presentis vite, tentationibus apprehendi. Arenam pugnae accipitis ingressus es, in qua non apprehendes bravium nisi curras, non coronaberis nisi pugnes.*

Omnia loca diabolus tentator reddit infesta.

Diaboli effuses ad decipiendum homines.

Ps. 38. v. 6.

Ibidem.

Re minima vita hominis dissipatur.

Loca omnia diabolus tentator reddit infesta, aërem, terram, aquas, jamque venatorem, jam aucupem, jam piscatorem agit. Aviculas fallit viscatis virgis, virgatis decipulis, laxioribus nodis, dispositis castibus. Pices capit hamo, reti, nassa, tridente. Eam scilicet infigit hamo escam, quam seip appetituros pisciculos; insidiae locis omnibus instructa. Quod si aviculam vel plumulam vel unguiculo derineat unico, jam capta est. Ita hominum quosdam illecebris oculorum, alios illecebris aurium, hos gula, illos luxurie delinimectis, hos lingua, illos vestium pompa, hos nimiam corporis cura irretit. Omnia tentationum laqueis plenissima, quod Antonium Magnum fecerunt vidisse. Laqueorum medii stamus, sedemus, ambulamus, dormimus; imò laqueos comedimus & bibimus. Copiosissima utique tentationum materia; defectu aut excessu nusquam non laboratur. Militia & tentatio est vita humana. Hebraeus psaltes: *Ecce, inquit, mensurabiles posuisti dies meos.* Sunt qui cum Ambrosio legunt: *Ecce palæstras posuisti dies meos.* En, mi Domine, ait, omnes dies vite sunt palæstrici, luctationibus facti. O mortales, nemo hic somniet dies quietis, feriarum, soporis, deliciarum, ludærum, otii, gaudiorum, bacchanalium. Breves & pauci dies sunt, sed laboris, vigiliarum, negotiorum, exercitationis, dolorum, afflictionis, dies luctus & luctæ, dies operosi valde. Ecce palæstras posuit Deus dies hominis. Rectè additur: *Vniversa vanitas omnis homo vivens. Et substantia mea tanquam nihilum ante te.* Subitò totus homo veluti follis aut pila vento inflata. Si compungatur acicula, diffluit & solvitur; sic vita hominis, re minutissima dissipatur, & in vagum pulverem suumque nihilum fatiscit.

Hominis vita est militia: quam Epictetus etiam exponens: *An nescis, inquit, longo vite tempore necesse esse multa, eaque varia accidere: hunc succumbere febrim, illum latroni, alium tyranno: Talis enim mundi natura est, tales amici tui. Frigora & ætus, & vitæ ratio minus apta, & itinera & navigationes, & varii casus, alium perdunt, alium extorrem agunt: alium legationem obire, alium militare cogunt. Sedeto ergo, imò ad hæc omnia attonitus, lugens, impositi voti, calamitosus, aliunde pendens, neque ex uno atque altero, sed ex infinitis. Istanc audisti? Philosphis? Ista didicisti? An necis negotium hoc esse militiam? huic excubias agendas, illi speculatum abeundum, alii etiam pugnandum in hostem? Fieri nequit, ut eodem in loco sint omnes; neque etiam expedire. Tu vero omisit Imperatoris mandatis quæris, tibi aliquid ducius mandatum esse, neque id exequeris, nec animadvertis qualem esse, quantum quidem in te est) exercitum? Nam si te quidem omnes imitentur, non fossam quisquam fodiet, non vallum muniet, non excubabit, non pugnabit; sed nullum usum expeditioni præbere videbitur. Rursum nave cum veheris, unum locum tene, in eoque permaneto. Si verò malus confendendus erit, recula. Si in proram currendum, nolito. Quis autem gubernator te feret, ac non potius tanquam inutile vas ejiciet, qui nihil aliud sis nisi impedimentum & malum exemplum ceteris nautis? Ita & hic res sese habet: militia quedam est cujusque vite, eaque longa, & varia. Tentandum tibi est militis munus: & quidquid Imperator jufferit, ad nutum ejus exequendum: & si fieri queat, diviniandum etiam quid velit. Obtemperandum & vigilandum. Vigilate itaque, & cetera confirmate. His geminam præceptiunculam subnecto.*

I. Si nostra omnis vita est militia, tentatio, Palæstra merissima, uti est verissime, constitutum nobis sit omnia perpetua, quæ in hunc mundum spectant. Imperator ac Edictor Christus nos pati voluerit. Quisquis olim ad arenam, ludum, palæstram auctorabatur, jurabat se omnia passurum aedurumque quæ legitimam gladiatorem facere jus, mos esset hoc modo: *Sacramentum juratum, uti, vinciri, verberari, feriòque necari.* Ergo in ultionem, verbera, necem juratum. In has ipsas leges & nos Christo Ludi Domino juremus. Nec mirum, nec novum nec insolitum, nec nimis durum videatur, quidquid denique obvenierit perferendum. Milites, Palæstræ, gladiatores sumus ad hunc ludum, & ad hanc palæstram auctorati. Contusiones, plagas, vulnera si non ridente ore, tranquillo saltem ac patiente animo perferamus. Medii tentationum agimus. Nihil inopinatum sit nobis, quod in arenâ gymnasticâ fieri consuevit. Gladiatorium non est ad ullum idem trepidare.

II. Imparati nunquam simus ad luctandum. Ubique hostes & antagonystæ, ubique tentationes & pericula, ubique luctationes & certamina, ideo nunquam ponenda sunt arma, nunquam condendus gladius. Cavendum ne vel læsi quidem unquam de statu & gradu deiciamur. Quod Paulus præcipiens: *Stare ergo, inquit, succincti lumbos vestros in veritate, & induti loriam justitie, & calceati pedes in preparationem Evangelii pacis.* In omnibus sumentes scutum fidei, in quo positis omnia tela nequissimi ignea extinguere: & galeam salutis assumere, & gladium spiritus (quod est verbum Dei) per omnem orationem & obsecrationem orantes omni tempore in spiritu, & in ipso vigilantes in omni instantiâ & obsecratione pro omnibus sanctis. Athletæ Christiani est, nunquam inermem aut imparatum inveniri.

